

ຢາວັກຊີນກັບພຍາດ

ໄຂ້ອອກໝາກປ່າມ, ໄຂ້ຕ່ອມຄາງໃຄ່, ແລະໄຂ້ອອກໝາກແດງ

MEASLES, MUMPS & RUBELLA VACCINES

ສິ່ງທີ່ທ່ານຕ້ອງຮູ້

1 ດ້ວຽເຫດໃດຈິງໃຊ້ຢາວັກຊີນປ້ອງກັນ?

ໄຂ້ອອກໝາກປ່າມ (Measles), ໄຂ້ຕ່ອມນໍ້າລາຍຕັ້ງ (Mumps) ແລະ ໄຂ້ອອກຕຸ່ມແດງ (Rubella) ແມ່ນພຍາດກັນດາວ.

ໄຂ້ອອກໝາກປ່າມແດງ (Measles)

- ແມ່ວາຍຮັສຂອງພຍາດພາໃຫ້ອອກໝາກພືດຂຶ້ນທົ່ວຜິວໜັງ, ໃອ, ມຸກຍ້ອຍ, ຄັນຕາ, ແລະຄີງຮ້ອນ.
- ມັນອາດພາໃຫ້ຫຼອກເສບ, ປອດບວມ, ເປັນຊັກ (ຕົນ ຕົວແກ່ວງໄກວໄປມາ, ຕາກຶ່ງຢູ່), ສມອງເສັຽຫຼາຍແລະ ຕາຍ.

ໄຂ້ຄາງນູມຫຼືຕ່ອມຄາງໃຄ່ (Mumps)

- ແມ່ວາຍຮັສນູມ (Mumps) ພາໃຫ້ຄີງຮ້ອນ, ເຈັບຫົວ, ຕ່ອມນໍ້າລາຍໃຄ່.
- ມັນອາດພາໃຫ້ຫຼຸໝວກ, ເຍື່ອຫຸ້ມໜ່ວຍສມອງອັກ ເສບ(ແມ່ພຍາດເຂົ້າໄປຫາເຍື່ອຫຸ້ມໜ່ວຍແລະກ້າງຂມອງ), ໄຂ້ຫ່າຫຼືພວງໄຂ້ຕັ້ງແລະເຈັບແລ້ວຕາຍ. ແຕ່ວ່ານ້ອຍໝັ້ນກໍ່ອຍໝາ.

ໄຂ້ອອກໝາກແດງ (Rubella) ຫຼືອອກໝາກເຢັຽຣະມັນ (German Measles)

- ແມ່ວາຍຮັສຮູບແບບລາພາໃຫ້ເກີດອອກໝາກພືດຂຶ້ນ ທົ່ວຜິວໜັງ, ຄີງຮ້ອນເລັກນ້ອຍແລະປວດຂໍ້ (ສ່ວນມາກກັບຜູ້ຍິງ).
- ກ້າຜູ້ຍິງກໍາລັງມີທ້ອງຕິດພຍາດນີ້ນາງອາດຈະຫຼຸລູກຫຼືມີ ລູກເກີດມາພິການໝັ້ນ.

ທ່ານຫຼືລູກຂອງທ່ານຕິດພຍາດເລົ່ານີ້ໄດ້ໂດຽຢູ່ໄກ້ກັດຜູ້ກໍາລັງເປັນພຍາດນີ້. ພຍາດເຫຼົ່ານີ້ຕິດຕໍ່ກັນທາງອາກາດ.

ຢາວັກຊີນຕ້ານພຍາດໄຂ້ອອກໝາກປ່າມ (Measles), ໄຂ້ຕ່ອມຄາງໃຄ່ (mumps) ແລະໄຂ້ອອກໝາກແດງ (rubella) ທັງສາມອັນນີ້ເອີ້ນວ່າ ມມຣ (MMR) ສາມາດປ້ອງກັນເຮົາບໍ່ໃຫ້ຕິດພຍາດເລົ່ານີ້.

2 ຜູ້ໃດຈະຮັບເອົາຢາວັກຊີນ ມມຣ (MMR) ແລະ ເວລາໃດ?

ເດັກນ້ອຍຕ້ອງໄດ້ຮັບຢາວັກຊີນ MMR 2 ຂຸນນາຍ:

- ✓ ຂຸນນາຍທີ່ນຶ່ງເວລາອາຍຸໄດ້ 12 -15 ເດືອນ.
- ✓ ຂຸນນາຍທີ່ສອງເວລາອາຍຸໄດ້ 4 - 6 ປີ.

ອັນນີ້ແມ່ນອາຍຸກຶກຕ້ອງ, ແຕ່ວ່າເດັກນ້ອຍອາດຮັບເອົາເຂັມທີ່ສອງຂາມໃດກໍໄດ້ຂໍແຕ່ວ່າມັນຫ່າງກັນ 28 ວັນຈາກຂຸນນາຍທີ່ນຶ່ງ.

ຜູ້ໃຫ້ຢາບາງຄົນກໍ່ຄວນໄດ້ຮັບຢາວັກຊີນ MMR : ໂດຽທົ່ວໄປ, ຜູ້ທີ່ມີອາຍຸໄດ້ 18 ປີຫຼືແກ່ກວ່າ, ຊຶ່ງເກີດຫລັງຈາກ 1956, ຕ້ອງໄດ້ຮັບຢາວັກຊີນອື່ນໆຂຸນນາຍ, ກ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນເຂົາເຈົ້າກໍ່ຕ້ອງສແດງຫຼັກກຸ່ນວ່າເຂົາເຄີຍໄດ້ຮັບຢາວັກຊີນແລ້ວຫຼືເຄີຍຜ່ານການເປັນພຍາດມາແລ້ວ.

ຈົງກຸ່ມເອົາລາຍລະອຽດນຳທ່ານໝໍຂອງທ່ານຫຼືຜູ້ພະຍາບານ.

ຢາວັກຊີນ MMR ເອົາໃຫ້ພ້ອມກັບຢາວັກຊີນອື່ນກໍໄດ້.

3 ຄົນບາງຈຳພວກຮັບຢາວັກຊີນ MMR ນີ້ ບໍ່ໄດ້ຫຼືຕ້ອງໃຈະໄວ້ຊີວຄາວ

- ຜູ້ທີ່ຮັບເອົາຢາວັກຊີນ MMR ບໍ່ໄດ້ແມ່ນຜູ້ທີ່ເຄີຍ ປ່ວຍລົງອ້ອນກະທົບ ແພ່ຢາຈຳພວກ ທາດກາວ (gelatine), ຢາຕ້ານເຊື້ອໂຮກເນໂມຊິນ (neomycin) ຫຼື ຢາວັກຊີນ MMR ຂຸນນາຍກ່ອນ.
- ຜູ້ທີ່ບໍ່ສະບາຍປານກາງຫຼືໝັກໃນຄຸ່ວງເວລາທີ່ຕົນຕ້ອງສັກຢາກັນກໍຕ້ອງລໍກ້າໄປກ່ອນຈົນກວ່າຫາຍດີແລ້ວຈຶ່ງຮັບເອົາຢາວັກຊີນນີ້ (MMR).
- ຜູ້ຍິງກືພາກຕ້ອງລໍກ້າຈົນອອກລູກຮຽບຮ້ອຍແລ້ວຈຶ່ງ ຮັບຢາວັກຊີນໄດ້. ບໍ່ໃຫ້ຜູ້ຍິງກືພາລະຍະ 3 ເດືອນຫຼັງຈາກໄດ້ຮັບຢາວັກຊີນ MMR ແລ້ວ.
- ຄົນຈຳພວກນຶ່ງຕ້ອງກຸ່ມໝໍຂອງຕົນກ່ອນວ່າເຂົາເຈົ້າ ຮັບຢາວັກຊີນ MMR ນີ້ໄດ້ບໍ່?, ໃນນັ້ນກໍມີ:
  - ຜູ້ທີ່ເຊື້ອວາຍຮັສເຮຈເອວີ (HIV) ຜູ້ເປັນໂຮຄ ເອດສ (AIDS) ຫຼື ເປັນພຍາດທີ່ກະທົບຮະບົບ ຕ້ານທານພຍາດຂອງຮາງກາຍ.
  - ຜູ້ທີ່ກຳລັງຮັບການປິວດ້ວຽຢາທີ່ກະທົບຮະບົບ ຕ້ານທານຂອງຮາງກາຍໃນລະຍະ 2 ອາທິດຫຼື ລືນນັ້ນ.
  - ເປັນໂຮຄມາເຮັງຊນິດໃດຊນິດນຶ່ງ.
  - ກຳລັງຮັບຢາຫຼືສາຍແສງຮັງສີ (x rays).
  - ບໍ່ຄິມາດເມັດເລືອດແປ (platelet) ຕ່ຳ (ພຍາດ ເລືອດກ້າມ).

- ຜູ້ທີ່ຖືກຕືມເລືອດຫຼືໄດ້ຮັບສິ່ງກັ່ນມາຈາກເລືອດກໍຕ້ອງ ກຸມທ່ານໝໍວ່າ ຍາມໃດຕົນຈະຮັບເອົາຢາວັກຊີນ MMR ໄດ້.

ຈົ່ງກຸມເອົາລາຍລະອຽດກັບທ່ານໝໍຫຼືຜູ້ພະຍາບານເພື່ອຄວາມກະຈ່າງ ແຈ້ງ.

4 ຄວາມກັ້ນຄານເນື່ອງມາຈາກຢາວັກຊີນມີ MMR ມີຫຍັງແດ່?

ຢາວັກຊີນ, ກໍຄືຢາຊຸມິດອື່ນ, ສາມາດເປັນສາຍເຫດໃຫ້ແກ່ບັນຫາຢັ້ງ ຍາກ, ຕົວຢ່າງຈາກການກະທົບແພ້ຢາ. ຄວາມອາດເກີດບັນຫາໝັກຫຼື ເກີງແກ່ຊີວິດແມ່ນຕໍ່າທີ່ສຸດ.

ຖືກໃສ່ຢາວັກຊີນມີຄວາມປອດໄພຫຼາຍກ່ວາຖືກເລົ່າພຍາດທັງສາມນັ້ນ ເຂົ້າ.

ເກືອບໝົດທຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຢາວັກຊີນ MMR ບໍ່ເຫັນມີບັນຫາຫຍັງເກີດ ຂຶ້ນ.

ບັນຫາເລັກນ້ອຍ

- ຄິງຮ້ອນ (1ຄົນຕໍ່ 6)
  - ອອກຕຸ່ມ (2 ຄົນຕໍ່ 20)
  - ຕ່ອມໃຄ່ຂັ້ນຢູ່ແກ້ມແລະຄໍ (ບໍ່ສ່ຽມ)
- ຖ້າມີບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້, ມັນຈະເກີດຂຶ້ນພາຍໃນ 7-12 ວັນຫຼັງຈັກສັກຢາ ແລ້ວ. ມັນຍິ່ງມີນ້ອຍສຳລັບຂບາຍທີ່ ສອງ.

ບັນຫາປານກາງ

- ເປັນຊັກ(ຕົນຕົວແກວ່ງໄກວໄປມາ ຕາກັ້ງເນື່ອງຈາກໄຂ້ຂັ້ນສູງ (ມີໃນຣະ ວ່າງ 1 ຕໍ່ 3,000 ຂບາຍ).
- ປວດແລະຂັດຕາມຂໍ້ໂດຍສະເພາະເປັນນຳເດັກໝູ່ມຫຼືຜູ້ ໃຫ້ເພດຍິງ (ເກີງ 1ຕໍ່4).
- ເມັດເລືອດແປຈາງເປັນເວລາຊົ່ວຄາວອັນອາດເປັນ ເຫດໃຫ້ເປັນພ ຍາດເລືອດບໍ່ກ້າມດີ(1ຕໍ່ 30,000 ຂບາຍ).

ບັນຫາໝັກ(ບໍ່ສ່ຽມ)

- ອາການກະທົບແພ້ຢາ(ນອ້ຽກວ່າ 1ຕໍ່ລ້ານຂບາຍ).
- ມີຫລາຍບັນຫາທີ່ເດັກໄດ້ສແດງອອກມາຫລັງຈາກໄດ້ ຮັບຢາວັກຊີນແຕ່ ວ່າອັນນີ້ກໍມີນ້ອຍ, ແລະຜູ້ຊ່ຽວຊານກໍ ບໍ່ແນໃຈວ່າມັນແມ່ນຢາວັກຊີນນີ້ ເປັນສາຍເຫດຫຼືບໍ່ໃນນັ້ນມີ:
  - ຫູໝວກ.
  - ເປັນຊັກບ້າໝູ, ນອນສລົບ, ຫລືສະຕີປູ້.
  - ສມອງເສັ້ນຫາຍຕາລອດໄປ.

5 ກ້າພົບກັບບັນຫາປານກາງຫຼືໝັກຈະເຮັດແນວໃດ?

ເຮົາຈະເຫັນຫຍັງ?

ສະພາບຜິດປົກກະຕິອັນໃດອັນນຶ່ງ, ເຊັ່ນກະທົບແພ້ຢາ ໝັກ, ໄຂ້ສູງ, ການປະພຶດປ່ຽນແປງ. ອາການຂອງການກະທົບແພ້ຢາແຮງ

ກໍມີຄືຫັນໃຈພືດ, ສຽງແຕບຫຼືສຽງຫັນໃຈດັງຫອດແຫດ, ອອກມື້ນມ່ານ, ສີ ໜ້າຈືດລົງ, ອ່ອນເພັຽ, ຫົວໃຈເຕັ້ນກື່ຫຼືວິນວຽນສອງສາມຄັ້ວໂມງຫຼັງ ຈາກສິດຢາແລ້ວ. ໄຂ້ສູງແລະຊັກ, ກ້າມີ, ກໍຈະເກີດຂຶ້ນ 1ຫາ 2 ອາທິດຫຼັງຈາກສັກຢາ.

ເຮົາຈະເຮັດຫຍັງ?

- ຮ້ອງທ່ານໝໍມາເບິ່ງຫຼືພາໄປຫາໝໍທັນທີ.
- ເລົ່າໃຫ້ທ່ານໝໍພັງເລື້ອງທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ວັນເວລາເລີ້ມ ຕົ້ນ, ຍາມໃດທີ່ໄດ້ ຮັບຢາວັກຊີນ.
- ຮ້ອງຂໍໃຫ້ທ່ານໝໍ, ຜູ້ພະຍາບານ, ຫຼືພະແນກສາທາລະນະ ສຸກໃຫ້ຂຽນພອມ ເຂົ້າລະບົບລາຍງານເຫດຮ້າຍ ເນື່ອງຈາກຢາວັກຊີນ (VAERS) ຫຼືໂທ ຫາ VAERS ໂດຍກົງທີ່ 1-800-822-7967.

6 ໂຄງການແຫ່ງຊາດເພື່ອທົດແທນຄ່າ ເສັຽຫາຍ ເນື່ອງຈາກຢາວັກຊີນ

ໃນກໍລະນີທີ່ມີນ້ອຍໝັກນ້ອຍໝາທີ່ທ່ານຫຼືລູກຖືກບັນຫາໝັກຈາກຢາວັກ ຊີນໂຄງການແຫ່ງຊາດກໍຈະຊ່ວຍທ່ານຈ່າຍຄ່າບົວຣະບັດ.

ເພື່ອລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບໂຄງການແຫ່ງຊາດເພື່ອທົດແທນຄ່າເສັຽຫາຍ ເນື່ອງຈາກຢາວັກຊີນ ຈົ່ງໂທຮ.ຫາ 1-800-338-2382 ຫຼື ເປີດຢ້ຽມ ເບິ່ງຕາບ່າງຄອມພິວເຕີທີ່ <http://www.hrsa.gov/bhpr/vicp/>

7 ເຮັດແນວໃດເຮົາຈະຮູ້ລະອຽດຂຶ້ນກ່ວານີ້?

- ກຸມທ່ານໝໍຂອງທ່ານຫຼືຜູ້ພະຍາບານ. ເພິ່ນອາດຈະ ເອົາເອກ ສານເລື້ອງຢາວັກຊີນໃຫ້ອ່ານ ຫຼື ແນະ ນຳສາຍຂ່າວອື່ນ.
- ໂທຮ. ກຸມພະແນກສາທາລະນະສຸກຂອງທ້ອງຖິ່ນຫຼື ຮັກ ເກີງເລື້ອງໂຄງ ການສັກຢາປ້ອງກັນພຍາດ.
- ຕິດຕໍ່ສູນກາງຄວບຄຸມແລະປ້ອງກັນພຍາດ(CDC):
  - ໂທຮ. 1-800-232-2522 (ພາສາອັງກິດ)
  - ໂທຮ. 1-800-232-0233 (ພາສາສະເປນ)
  - ສ່ອງຢ້ຽມຕາບ່າງຄອມພິວເຕີເບິ່ງໂຄງການແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບສັກຢາ ປ້ອງກັນພຍາດທີ່ <http://www.cdc.gov/nip>

